müzikist akademik dergisi musicist academic journal

MÜZİK EĞİTİMİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK METAFORİK ALGILARI VE GÖRÜŞLERİ

METAPHORICAL PERCEPTIONS AND VIEWS OF MUSIC EDUCATION UNDERGRADUATE STUDENTS REGARDING DISTANCE EDUCATION

Aslı KAYA

Cilt • Vol. 1 | Sayı • Issue 2
Ekim • October 2026 | s. • pp. 37-52
e-ISSN: 3149-8264
www.muzikist.org

Research Article - Araştırma Makalesi

Cilt • Vol. 1 | Sayı • Issue 2
Ekim • October 2026 | s. • pp. 37-52
e-ISSN: 3149-8264
www.muzikist.org

Except where otherwise noted, content is licensed under CC BY-NC 4.0. Icons by Font Awesome.

Research Article - Araştırma Makalesi

Müzik Eğitimi Lisans Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Metaforik Algıları ve Görüşleri

Metaphorical Perceptions and Views of Music Education Undergraduate Students Regarding Distance Education

Aslı KAYA

Dr. Öğr. Üyesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi ABD
aslikaya@mu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9453-5556

Öz

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerinin COVID-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin metaforik algılarını ve sürece yönelik görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada veriler, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 67 öğrenciden çevrimiçi formlar aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmış, kodlama güvenirliği Miles ve Huberman formülü ile .92 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin uzaktan eğitim kavramına yönelik ürettikleri metaforlar "Yetersizlik, Verimsizlik ve Keyifsizlik", "İzolasyon, Engel ve Tutsaklık Hissi", "Olumlu Algı, Kolaylık ve Yararlılık", "Rahatlık Yanılsaması ve Gizli Riskler", "Süreç Odaklı Çaba ve Öz-Yönelim" ve "Eşitsizlik ve Göreceli İmkân" olmak üzere altı farklı kategori altında toplanmıştır. Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri incelendiğinde; zaman ve mekân esnekliği ile ders kayıtlarının tekrar izlenebilmesi olumlu yönler olarak öne çıkarken; çalgı eğitimi gibi uygulamalı derslerde yaşanan verimsizlikler, teknik altyapı sorunları ve fırsat eşitsizliği olumsuz yönler arasında yer almıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda, müzik eğitimindeki uygulamalı derslerin çevrimiçi süreçlerde daha verimli yürütülebilmesi için hibrit modellerin yaygınlaştırılması ve teknolojik altyapıların iyileştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Uzaktan eğitim, metafor, müzik eğitimi, öğretmen adayı*

Abstract

This study was conducted to examine the metaphorical perceptions regarding distance education and the views on the process held by undergraduate students in the Music Education Division of the Fine Arts Education Department during the COVID-19 pandemic. In this study, which employed a qualitative research method, data were collected via online forms from 67 students who were studying at the Music Education Department of Muğla Sıtkı Koçman University during the 2020-2021 academic year and who voluntarily participated in the research. Content analysis method was used in the analysis of the data, and the coding reliability was calculated as .92 using the Miles and Huberman formula. As a result of the research, the metaphors produced by the students regarding the concept of distance education were grouped under six different categories: "Inadequacy, Inefficiency and Unpleasantness", "Isolation, Obstacle and Feeling of Captivity", "Positive Perception, Convenience and Usefulness", "Illusion of Comfort and Hidden Risks", "Process-Oriented Effort and Self-Direction" and "Inequality and Relative Opportunity". When examining students' opinions on the distance education process, flexibility in time and place, and the ability to rewatch recorded lectures emerged as positive aspects; however, inefficiencies in practical subjects such as instrumental training, technical infrastructure problems, and inequality of opportunity were among the negative aspects.

Geliş Tarihi/Received: 25.08.2026 - **Kabul Tarihi/**Accepted: 31.08.2026 - **Yayın Tarihi/**Published: 30.10.2026

Kaya, A. (2026). Müzik Eğitimi Lisans Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Metaforik Algıları ve Görüşleri. *Müzikist Akademik Dergisi, 1*(2), *37-52.*

Based on the research findings, it is recommended to expand the use of hybrid models and improve technological infrastructures to ensure that applied courses in music education are conducted more efficiently within online processes.

Keywords: *Distance education, metaphor, music education, prospective teacher*

Giriş

COVID-19 Pandemisinin 2020 yılında ortaya çıkması sağlık, ekonomi, sosyal, eğitim gibi birçok açıdan toplumları ve bireyleri etkilemiştir. Pandemi nedeniyle yüz yüze eğitim yürütülemediği için tüm eğitim kurumlarında öğrenciler uzaktan eğitim yoluyla eğitim görmeye başlamıştır. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de bu durum eğitim sistemimizde değişimlere neden olmuş, yüz yüze eğitime ara verilerek ilköğretimden yüksek öğretime kadar bireylerin eğitim ihtiyacının uzaktan eğitimden faydalanılarak giderilmesine yönelik uygulamalar yapılmıştır. "Pandemi sürecinde Türkiye'deki üniversiteler, uzaktan eğitimi desteklemek ve çevrimiçi öğrenmeyi sağlamak için kendi tercihlerine göre çeşitli eğitim araçları ve platformları kullanmıştır" (Seyhan ve Çelik, 2023). 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar döneminde eğitim ve öğretim süreçlerinin kesintiye uğramaması ve bu sürecin en az hasarla aşılması için çevrimiçi eğitime geçilerek uzaktan eğitime ilişkin mevzuat değişiklikleri yapılmıştır. Üniversitelerin dijital ders malzemeleri Yükseköğretim Kurumları Dersleri adı verilen bir ara yüzle açık erişime açılmıştır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2020, s. 2).

Uzaktan eğitim; öğretmen ve öğrenciler arasındaki eğitimsel iletişimin çoğunluğunun karşılanmadığı durumlarda eğitimsel sürecin desteklenmesi ve yapılandırılması için öğretmen ve öğrencilerin iki yönlü iletişiminin uzaktan sağlandığı ve iki yönlü iletimde teknolojinin kullanıldığı eğitimdir (Kaya, 2002, s.12). Pandeminin zorunlu kıldığı acil uzaktan eğitim süreçleri, tüm eğitim kademelerinde olduğu gibi yükseköğretimde, güzel sanatlar ve müzik eğitimi alanında dijital araçların ve hibrit (harmanlanmış) modellerin entegrasyonunu zorunlu kılarak kalıcı bir dönüşüm başlatmıştır (Chen, 2023; Sağer, 2021).

Her ne kadar bu süreç zamansal ve mekânsal esneklik ile dijital materyal çeşitliliği gibi bazı avantajlar sunmuş olsa da (Váradi vd., 2024), uygulamaya dayalı özel alan eğitimlerinde derinlemesine pedagojik ve teknik kısıtları da beraberinde getirmiştir. Özellikle müzik eğitimi gibi birebir etkileşim, anlık işitsel geri bildirim, akustik hassasiyet ve toplu icra dinamiklerine dayanan disiplinlerde alanın kendine has dinamikleri nedeniyle akademik ve teknik açıdan uzaktan eğitimin sürdürülebilirliği tartışılmaktadır (Akçay ve Sürmeli, 2022; Shaw ve Mayo, 2022).

Alan yazında ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinin, çeşitli alanlarda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının, öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının COVID-19 küresel salgını nedeniyle zorunlu olarak geçilen acil uzaktan eğitim sürecine, bu sürecin getirdiği deneyimlere ve uzaktan eğitim kavramına yönelik görüşlerinin ele alındığı araştırmalar olduğu görülmektedir.

Bu araştırmalarda ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin (Bozkurt, 2020; Sökezoğlu Atılgan ve Öztürk Ünsal, 2025), üniversite öğrencilerinin (Çivril vd., 2018; Demirbilek, 2021; Dilmaç, 2020; Kahraman, 2020) ve müzik alanında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin (Atik Kara ve Kara, 2023; Aydınlı Gürler ve Kılıç, 2021; Çağlak Eker, 2022; Ersoydan, 2023; Özer ve Ustun, 2020; Piji Küçük, 2020; Sakarya ve Zahal, 2020; Sarıkaya, 2021; Topalak, 2022; Yüksel ve Babacan, 2022) uzaktan eğitime ilişkin bakış açıları incelenmiştir. Bunun yanı sıra, öğretmen adaylarının uzaktan eğitime ilişkin deneyimleri değerlendirilmiştir (Atik, 2020; Kaleli Yılmaz ve Güven, 2015; Piji Küçük, 2020; Topalak, 2022; Yılmaz vd., 2021; Yolcu, 2020).

Ayrıca, pandemi döneminde aktif olarak uzaktan eğitim veren öğretmenlerin, müzik eğitimcilerinin (Akçay ve Sürmeli, 2022; Aksoy vd., 2020; Bizeviciene ve Bizeviciute, 2023; Botstein, 2020; Cantürk ve Cantürk, 2021; Daubney ve Fautley, 2020; de Bruin, 2021; İnal vd., 2021; Kazu vd., 2021; Palau vd., 2020; Pratama ve Surahman, 2020; Shaw ve Mayo, 2022; Sökezoğlu Atılgan ve Öztürk Ünsal, 2025; Váradi vd., 2024; Yumbul, 2021) ve üniversitelerdeki öğretim elemanlarının (Akyürek, 2020; Bolat ve Akıncı, 2020; Kesendere vd., 2020; Okan, 2024; Sakin, 2021; Şahin İzmirli ve Mısırlı, 2018) sürece ilişkin görüşleri araştırılmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra, katılımcıların uzaktan eğitime yükledikleri anlamların metafor (benzetme) analizi yoluyla ortaya koyulduğu araştırmalar da bulunmaktadır (Atik, 2020; Aydınlı Gürler ve Kılıç, 2021; Bozkurt, 2020; Cantürk ve Cantürk, 2021; Çivril vd., 2018; Demirbilek, 2021; Kaleli Yılmaz ve Güven, 2015; Kazu vd., 2021; Şahin İzmirli ve Mısırlı, 2018; Topalak, 2022).

Metaforlar insanların gerçek dünyaya dair olgularının zihinsel görüntüler aracılığıyla gerçekliği filtrelemesi için bilişsel birer araçtır (Nikitina ve Furuoka, 2008). Metaforlar sadece, bir şeyi başka bir şeyle kıyaslayarak anlamayı denediğimiz bir benzeştirme aracı değildir. Aynı zamanda bir görüş tarzı veya başka bir şey üzerinde bir şey için gerçek bir tercih de yansıtmaktadır (Saban, 2006). Metaforların bir kavramı farklı bir kavramla tanımlama, bir kavramı, farklı bir kavramın benzetme yönüyle betimleme, bir kavramı farklı bir boyutta görme, bir kavramı farklı bir kalıpla yorumlama özellikleri vardır (Tompkins ve Lawley, 2002).

Dolayısıyla metaforlar dış dünyada karşılaştıklarımızı tanımlamak, anlamak ve değerlendirmek üzere kullanılan kavramsal, bilişsel ifadelerdir. Metaforlar karmaşık, soyut kavramları tek kelime ile ifade edebilme olanağı sağlamaktadır. Metaforun bu özellikleri dikkate alındığında eğitimin farklı alanlarında kullanılabilecek özelliklere sahip olduğu ifade edilebilir. Schmitt (2005, s. 360) metaforlarla yapılan araştırmaların önemini şöyle ifade etmektedir: “Nicel araştırma karmaşık anlamlı yapılar içeren, çok sayıdaki heterojen bilgi parçalarını açığa çıkarır. Metaforlar bu karmaşıklığı, açıkça yapılandırılmış modellere dönüştürmek için kullanılabilir.”

Öğrenenlerin zaman ve mekân bağlamında birbirlerinden ve öğrenme kaynaklarından uzak olduğu uzaktan eğitim modeline yönelik güzel sanatlar ve müzik eğitimi gibi birebir etkileşime ve uygulamaya dayalı alanlarda uzaktan eğitimin metaforik yansımalarına ilişkin çalışmalar incelendiğinde uygulamalı derslerin uzaktan yürütülmesindeki kısıtlılıklar dikkat çekmektedir. Aydınlı Gürler ve Kılıç (2021), müzik bölümü ile tekstil ve moda tasarımı bölümü lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime dair metaforik algılarını karşılaştırmalı olarak inceleyerek uygulamalı derslerin dijital ortama aktarılmasındaki zorluklara dikkat çekmiştir. Benzer şekilde Topalak (2022), doğrudan müzik öğretmeni adaylarının pandemi sürecindeki çevrimiçi piyano derslerine yönelik metaforik algılarına odaklanarak çalgı eğitimi özelindeki zihinsel imgelerini araştırmıştır. Bu bağlamda ilgili çalışmalar, metaforların soyut eğitim deneyimlerini somutlaştırmadaki gücünü göstermekle birlikte; Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine bütüncül olarak yükledikleri anlamları irdeleyen daha geniş kapsamlı araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu işaret etmektedir.

Dolayısıyla, öğrencilerin uzaktan eğitime yükledikleri anlamların ve zihinsel imgelerin ortaya koyulması, pandemi döneminde yaşanan zorlukların pedagojik ve psikolojik boyutlarını derinlemesine incelemenin yanı sıra günümüzde de varlığını sürdüren çevrimiçi ve hibrit müzik eğitimi modellerinin öğrenci ihtiyaçlarına göre daha etkili yapılandırılmasına rehberlik edecektir. Bu doğrultuda Müzik Eğitimi lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin metaforik algılarının ve görüşlerinin belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın problem cümlesi “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına ilişkin metaforik algıları ve görüşleri nelerdir? olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın temel problemi doğrultusunda alt problemleri ise şunlardır:

1. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına ilişkin ürettikleri metaforları nelerdir ve hangi kategoriler altında toplanmaktadır?
2. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri nelerdir ve hangi kategoriler altında toplanmaktadır?
3. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin müzik alanı bağlamında uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri nelerdir ve hangi kategoriler altında toplanmaktadır?

Yöntem

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına ilişkin metaforik algılarını ve uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Nitel araştırma "algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği" (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 45) bir araştırma yöntemidir.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin uzaktan eğitim kavramına ilişkin algılarını ortaya koyabilmek amacıyla öğrencilerden, pandemi sürecindeki uzaktan eğitim deneyimlerini göz önüne alarak uzaktan eğitim kavramına ilişkin bir metafor ve bunun gerekçesini açıklayarak yazmaları istenmiştir. Hazırlanan elektronik form aracılığı ile öğrencilerin *"Uzaktan eğitim …… gibidir, çünkü ……..…"* ifadesini doldurmaları istenmiştir. Bu ifadede *gibi* kelimesi metafor konusu veya metafor kaynağı arasındaki benzerliği çağrıştırmak için, *çünkü* kelimesi ise öğretmen adaylarının kendi benzetmeleri için sebep veya mantıksal dayanak üretmeleri için tercih edilmiştir.

Öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini öğrenmek için "Uzaktan eğitim sürecine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleriniz nelerdir?" ve "Müzik alanı bağlamında uzaktan eğitim sürecine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleriniz nelerdir?" soruları yöneltilmiştir.

Veriler, demografik bilgileri (cinsiyet, lisans öğrenimine başlama yılı), araştırmanın konusunu oluşturan metaforu ve uzaktan eğitime ilişkin görüşlerin sorulduğu açık uçlu iki soruyu içeren çevrimiçi elektronik form ile toplanmıştır.

Araştırma Grubu

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarını, geliştirdikleri metaforlar ve görüşleri aracılığıyla inceleyen bu çalışma, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 81 öğrenci ile yapılmıştır.

Öğrencilerinin verdiği metaforlar listelenerek metaforların araştırmanın amacı doğrultusunda net bir şekilde ifade edilmesi, söz konusu metafora ilişkin gerekçe sunulmuş olması, metafor ile açıklaması arasında mantıksal bütünlük olması göz önüne alınarak incelenmiş ve bu koşulları sağlamayan yanıtlar (n=14) veri setinden çıkarılarak 67 öğrenciden gelen metaforlar ve aynı 67 öğrencinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri araştırma kapsamında ele alınarak analiz edilmiştir.

Araştırma grubunun cinsiyet ve lisans öğrenimine başlama yılına göre dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1
Araştırma grubunun demografik dağılımı

	2016 yılı	2017 yılı	2018 yılı	2019 yılı	2020 yılı	Toplam	
Cinsiyet	**n**	**n**	**n**	**n**	**n**	**n**	**%**
Kadın	3	3	15	23	3	47	70.1
Erkek	3	8	1	6	2	20	29.9
Toplam	6	11	16	29	5	67	100

Araştırma grubunda 47 kadın, 20 erkek toplam 67 öğrenci yer almıştır. Öğrencilerin 6'sı 2016 yılında, 11'i 2017 yılında, 16'sı 2018 yılında, 29'u 2019 yılında 5'i 2020 yılında lisans öğrenimine başlamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kapsamında Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerinin oluşturduğu metaforlar ve uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri içerik analizi yapılarak kategorilere göre düzenlenmiş ve elde edilen bulgular tanımlanarak yorumlanmıştır. İçerik analizi süreci; verilerin kodlanması, kategorilerin bulunması, verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamalarından oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 228-236).

Verilerin kodlanması aşamasında, öğrencilerin metaforları yalın biçimde kodlanmıştır. Bu metaforlara getirdikleri mantıksal dayanaklar bir bütün olarak değerlendirilerek anlam olarak aynı olan metaforlar aynı kodla birleştirilmiştir. Ayrıca aynı metaforun aynı benzeşim için kullanılıp kullanılmadığına bakılmıştır. Öğrencilerin uzaktan eğitime ve müzik alanı bağlamında uzaktan eğitime ilişkin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar ise incelenerek ifadelerdeki anlamlı veri birimleri (kelime veya cümle düzeyinde) tespit edilerek kodlanmış, birbiriyle anlamsal bütünlük taşıyan benzer görüşler aynı kod çatısı altında toplanmıştır.

Kategorilerin bulunması aşamasında, tümevarımsal bir içerik analizi yaklaşımı izlenmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitime atfettikleri yapısal, pedagojik ve psikolojik gerekçeler analiz edilerek ortak temalar etrafında gruplandırılmıştır. Açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan elde edilen kodlar ise tematik odaklarına göre sınıflandırılarak sürecin avantaj ve dezavantajlarını yansıtan olumlu yönler ve olumsuz yönler ana temaları ile bu temalara ait alt kategorilere dönüştürülmüştür. Bu süreçte alan yazın, yalnızca genel bir çerçeve olarak değil; verilerden elde edilen taslak kategorilerin isimlendirilmesinde, kavramsal sınırlarının çizilmesinde ve ortaya çıkan bulguların literatürdeki mevcut uzaktan eğitim olgularıyla örtüşüp örtüşmediğinin teyit edilmesinde temel bir referans ve doğrulama aracı olarak kullanılmıştır.

Verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi aşamasında, elde edilen kodlar ve temalar (kategoriler) tablolar haline getirilerek sistematik bir yapıya kavuşturulmuştur. Metafor analizinde her bir öğrencinin ürettiği geçerli metafor ilgili kategori altına yerleştirilmiş; uzaktan eğitime ve müzik eğitimine ilişkin açık uçlu görüşler ise olumlu ve olumsuz yönler olmak üzere ana temalar ve alt kategoriler halinde sınıflandırılmıştır. Açık uçlu sorularda bir katılımcının birden fazla farklı görüş beyan edebileceği ya da aynı katılımcının birden fazla kategoriye girebilecek görüş beyan edebileceği göz önüne alınarak; tablolar oluşturulurken frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları toplam katılımcı sayısı (n=67) üzerinden değil, ilgili temada elde edilen toplam görüş/ifade sayısı üzerinden yapılarak tablolara aktarılmıştır.

Bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamasında, tablolar aracılığıyla sayısallaştırılan (frekans ve yüzde) nitel veriler açıklanmış ve elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda yorumlanmıştır. Kategorilerin anlaşılırlığını artırmak, şeffaflığı ve bulguların izlenebilirliğini sağlamak amacıyla, tablolarda her bir kategoriyi veya metaforu temsil eden katılımcıların numaralarına "K1, K2, …" şeklinde yer verilmiştir. Elde edilen kategorik dağılımlar, uzaktan eğitimin genel sınırları ve müzik eğitiminin kendine özgü dinamikleri bağlamında irdelenerek nesnel bir biçimde tanımlanmış ve araştırmacının alan bilgisiyle desteklenerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın güvenirliği için uzman görüşüne başvurularak öğrencilerin oluşturduğu metaforların ve uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenerek araştırmacı tarafından belirlenen kategorilere göre eşleştirme yapılması istenmiştir. Uzman görüşü ile gelen geri bildirimler ve araştırmacının kategorileri karşılaştırılarak görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilmiştir. Araştırmanın güvenirliğini hesaplamak için Miles ve Huberman'ın kodlama kontrolü güvenirliği formülü [Güvenirlik = görüş birliği ÷ (görüş birliği + görüş ayrılığı) × 100] kullanılarak araştırmanın güvenirliği hesaplanmıştır. Araştırmanın Miles ve Huberman Kodlama Kontrolü Güvenirliği .92 olarak hesaplanmıştır. "İçsel kontrolü sağlayan kodlama kontrolü; tanımlamalarda netlik sağlamasının yanı sıra güvenirlik kontrolünü sağlamaya yardımcı olmaktadır ve kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az %80 olması beklenmektedir" (Miles ve Huberman, 1994, s. 64).

Bu araştırma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu 06.06.2021 tarih ve 242 numaralı kararı ile yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik metaforik algıları, uzaktan eğitim sürecine ve müzik alanı bağlamında bu sürece ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiş, elde edilen veriler frekans ve yüzde dağılımları ile içerik analizi çerçevesinde yorumlanmıştır.

Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Metaforik Algı

Müzik eğitimi öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına yükledikleri zihinsel imgeleri belirlemek amacıyla üretilen metaforlar içerik analizi ile incelenmiş, öğrencilerin (n=67) ürettiği metaforların kategorilere göre dağılımı Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2
Metaforların dağılımı

Kategoriler	Metaforlar ve Katılımcı Numaraları	f	n	%
Yetersizlik, Verimsizlik ve Keyifsizlik	Yaprakları dökülmüş ağaç (K1), ışıksızlık (K3), sonbahar (K16), fragman (K18), yarım kalmış bir yemek (K19), sevgililer için görüntülü konuşmak (K21), film (K28), telleri olmayan bir gitar (K29), akşam yemeğinde yenen kahvaltılıklar (K34), saman (K35), eğitim sistemimiz (K37), balon (K40), dilsiz birinin sağır birine bir şeyler anlatmaya çalışması (K43, K44), kulaklık (K46), YouTube (K66), bacasız soba (K71), yürüme bandı (K78), levha (K80), zor bir süreç (K59), anlam veremediğim bir şey (K61), sevmediğin enstrüman (K15), uzaktan akraba (K31), karşıdan izlemek (K38), heyecansız bir iş (K48), robot (K63), elektronik müzik (K64), buz (K70), yemek (K14), şampuan (K23), yetersiz (K65)	31	31	46.3
İzolasyon, Engel ve Tutsaklık Hissi	Ev tipi cezaevi (K2), hapishane (K5), hapis (K6, K24), önümüze koyulan bir engel (K7), tutsak (K9), kilitli bir kütüphane (K13), dokunamayacağın birini sevmek (K22), otobüs (K49), gece (K51), para (K54), sezonluk dizi (K55), bebek (K60), karla kaplanmış yol (K62, K77), evsiz biri (K68), mağara (K39)	16	16	23.9

Tablo 2 (Devamı)
Metaforların dağılımı

Kategoriler	Metaforlar ve Katılımcı Numaraları	f	n	%
Olumlu Algı, Kolaylık ve Yararlılık	Bozulmuş araba (K4), evimdeki okul (K12), prova (K30), cankurtaran (K50), zaman makinesi (K52), gez-göz-arpacık (K57), aşı (K67), rüya (K69), piyango (K72), rahatlık (K73)	10	10	14.9
Rahatlık Yanılsaması ve Gizli Riskler	Ortopedik yatak (K8), güneş (K11), ayıların kış uykusuna yatması (K17)	3	3	4.5
Süreç Odaklı Çaba ve Öz-Yönelim	Tuval (K32), ilk kez adım atmak (K33), bilgisayar oyunu (K36)	3	3	4.5
Eşitsizlik ve Göreceli İmkân	İnternet (K10), madalyon (K20), adil olmayan bir yarış (K41)	3	3	4.5
Toplam		**67**	**67**	**100**

Tablo 2'ye göre müzik eğitimi öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar (f=67) "Yetersizlik, Verimsizlik ve Keyifsizlik", "İzolasyon, Engel ve Tutsaklık Hissi", "Olumlu Algı, Kolaylık ve Yararlılık", "Rahatlık Yanılsaması ve Gizli Riskler", "Süreç Odaklı Çaba ve Öz-Yönelim" olmak üzere 6 farklı kategori altında toplanmıştır. Öğrencilerin yarısına yakın bir kısmı (%46,3, n=31) uzaktan eğitimi "Yetersizlik, Verimsizlik ve Keyifsizlik" kategorisindeki metaforlarla (yaprakları dökülmüş ağaç, telleri olmayan bir gitar, dilsiz birinin sağır birine bir şeyler anlatmaya çalışması vb.) ifade etmiştir. İkinci sırada ise %23,9 oranla (n=16) "İzolasyon, Engel ve Tutsaklık Hissi" kategorisi (ev tipi cezaevi, hapishane, tutsak vb.) yer almaktadır. Bu durum, araştırmaya katılan öğrencilerin uzaktan eğitime genellikle olumsuz, kısıtlayıcı ve yetersiz bir anlam yüklediklerine işaret etmektedir. Buna karşın olumlu algı ifade eden kategoriler de daha düşük oranlarda da olsa "Olumlu Algı, Kolaylık ve Yararlılık" (%14,9, n=10) kendine yer bulmuştur.

Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Görüşler

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşlerine ilişkin kategoriler tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3
Uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşler

Tema	Alt Kategoriler	Açıklama ve Katılımcı Numaraları	f	%
Olumlu Yönler	Zaman ve Mekân Esnekliği, Konfor	Ulaşım zorluğunun olmaması, konfor alanında ders işleyebilme, zaman ve mekân bağımsızlığı (K3, K4, K7, K10, K16, K17, K21, K22, K28, K31, K37, K43, K44, K49, K51, K63, K65, K69, K70, K71, K80)	21	17,1
	Ders Kayıtları ve Tekrar İzleme İmkânı	Derslerin kaydedilmesi sayesinde eksiklerin sonradan kapatılması ve tekrar dinlenebilmesi (K5, K8, K18, K29, K30, K34, K36, K40, K41, K52, K55, K57, K59, K60, K66, K73)	16	13,0
	Teknolojik ve Bireysel Gelişim	Teknolojinin eğitimle birleştirilmesi, bireysel çalışma disiplini ve dijital araçları kullanma becerisi kazanılması (K15, K32, K33, K35, K46, K50, K64, K67, K72)	9	7,3
	Sınav ve Ödev Kolaylığı	Sınavların ödev şeklinde yapılması veya gün içinde esnek zaman dilimlerinde tamamlanabilmesi (K2, K6, K19, K23, K24, K48, K54, K57)	8	6,5
	Pandemi Sürecinde Güvenlik ve Dinlenme	Covid riskinin azalması, ev ortamında kalmanın ve dinlenmenin sağladığı psikolojik rahatlık (K12, K14, K39, K62, K77)	5	4,1

Tablo 3 (Devamı)
Uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşler

Tema	Alt Kategoriler	Açıklama ve Katılımcı Numaraları	f	%
Olumsuz Yönler	Uygulama ve Enstrüman Eksikliği (Verimsizlik)	Müzik derslerinin uygulamaya dayalı olması nedeniyle çalgı eğitiminde ve pratiklerde yaşanan yetersizlikler (K1, K2, K3, K4, K8, K9, K22, K24, K31, K32, K34, K38, K41, K46, K57, K62, K78, K80)	18	14,6
	Genel Bilgi Eksikliği ve Akademik Yetersizlik	Konuların tam anlaşılamaması, öğrenme hedeflerinin gerisinde kalınması ve akademik gerileme hissi (K10, K13, K15, K21, K39, K40, K48, K49, K51, K63, K65, K72, K78)	13	10,6
	Teknik Altyapı ve Bağlantı Sorunları	İnternet kesintileri, donanım yetersizlikleri ve ses/görüntü aktarımındaki aksaklıklar (K17, K19, K20, K29, K33, K38, K66, K69, K73, K80)	10	8,1
	İletişim ve Etkileşim Eksikliği	Öğretmen ve öğrenciler arasındaki yüz yüze iletişim ve etkileşimin zayıflaması (K7, K14, K23, K43, K44, K68)	6	4,9
	Sosyal İzolasyon ve Psikolojik Etkiler	Sosyalleşememe, okul ortamından uzak kalma ve sürecin yarattığı psikolojik yük/depresyon (K11, K18, K34, K50, K54, K60)	6	4,9
	Dikkat Dağınıklığı ve Tembellik	Ev ortamının rahatlığından kaynaklanan odaklanma sorunları ve motivasyon kaybı (K5, K6, K16, K21, K35, K37)	6	4,9
	Fırsat Eşitsizliği	Her öğrencinin internet, bilgisayar veya enstrüman gibi imkânlara aynı düzeyde sahip olamaması (K10, K34, K49, K70, K73)	5	4,1
	Toplam		**123**	**100**

Tablo 3'e göre öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz yönler olarak iki ana temada toplanmıştır.

Olumlu yönler temasında öğrenciler en çok zaman ve mekân esnekliği, konfor (%17,1) unsurunu vurgulamıştır. Ulaşım zorluğunun olmaması ve ev ortamında ders işlenebilmesi avantaj olarak görülürken, ders kayıtlarının tekrar izlenebilmesi (%13) öğrenme eksiklerini kapatmada önemli bir destek olarak değerlendirilmiştir. Olumsuz yönler temasında görüşlerin büyük kısmı dezavantajlara odaklanmıştır. Özellikle uygulama ve enstrüman eksikliği (verimsizlik) (%14,6) ile genel bilgi ve akademik yetersizlik (%10,6) ilk sıralardadır. Ayrıca teknik altyapı sorunları, iletişim ve etkileşim eksikliği, sosyal izolasyon, dikkat dağınıklığı ve fırsat eşitsizliği de öğrencilerin sıklıkla dile getirdiği temel problemlerdendir.

Öğrencilerin müzik alanı bağlamında uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşlerine ilişkin kategoriler tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4
Müzik alanı bağlamında uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşler

Tema	Alt Kategoriler	Açıklama ve Katılımcı Numaraları	f	%
Olumlu Yönler	Bireysel Çalışma ve Zaman Esnekliği	Daha fazla çalgı çalışma fırsatı bulma, zamanı kendi imkânına göre ayarlama ve rahat çalışma ortamı (K2, K6, K10, K20, K30, K31, K32, K34, K39, K69)	10	7,8
	Sınav ve Kayıt Kolaylığı	Performans videolarını tekrar tekrar çekerek en düzgün halini sınava gönderebilme imkânı (K14, K17, K18, K23, K29, K60, K66, K73)	8	6,3
	Teknoloji Entegrasyonu ve Materyal Erişimi	Teknolojiyi müzik eğitimiyle birleştirme, kayıtları tekrar izleme, arşiv ve nota erişimi (K19, K35, K36, K43, K44, K54, K67)	7	5,5
	Genel Rahatlık ve Konfor	Her yönüyle iyi olması, gerginliğin az olması ve farklı yerden derse katılabilme rahatlığı (K12, K22, K72)	3	2,3
	Öğrenci Çabası ve Öz-Yönelim	Kendi kendine anlamaya ve yöntemler oluşturmaya çalışarak öğrenme becerisi geliştirme (K3, K24)	2	1,6
Olumsuz Yönler	Uygulama ve Enstrüman Aktarım Eksikliği	Çalgı eğitiminde gösterip yaptırma tekniğinin uygulanamaması, yüz yüze dersler kadar verimli olmaması ve pratik eksikliği (K2, K3, K5, K6, K8, K9, K10, K11, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K21, K22, K23, K24, K28, K29, K32, K33, K35, K36, K37, K38, K39, K41, K43, K44, K46, K48, K49, K50, K51, K52, K54, K55, K59, K60, K61, K62, K65, K66, K67, K68, K70, K71, K72, K73, K77, K78, K80)	55	43,0
	Toplu İcra (Koro / Orkestra) Yoksunluğu	Koro, orkestra, oda müziği gibi toplu derslerin yapılamaması ve senkronizasyon/akustik sorunları (K4, K5, K6, K8, K31, K34, K38, K54, K63)	9	7,0
	Olumlu Yön Bulunmadığına Dair Görüşler	Sürecin müzik eğitimi açısından hiçbir olumlu yönü olmadığını veya katkı sağlamadığını belirtenler (K1, K4, K5, K7, K8, K9, K11, K13, K15, K16, K21, K28, K33, K37, K40, K46, K48, K49, K50, K51, K55, K57, K59, K61, K62, K63, K64, K65, K68, K70, K71, K77, K78, K80)	34	26,6
	Toplam		**128**	**100**

Tablo 4'e göre öğrencilerin müzik eğitimi bağlamında uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz yönler olarak iki ana temada toplanmıştır.

Olumlu yönler temasında öğrenciler en çok bireysel çalışma ve zaman esnekliği (%7,8) konusunu, sınav ve kayıt kolaylığı (%6,3) olmasını vurgulamıştır. Olumsuz yönler temasında öğrencilerin %43 gibi bir oranla en büyük sorunu uygulama ve enstrüman aktarım eksikliği olarak belirttiği görülmektedir. Buna ek olarak, katılımcıların %26,6'sı sürecin müzik eğitimi açısından hiçbir olumlu yönünün bulunmadığını ifade ederken, %7'lik bir kesim de koro, orkestra ve oda müziği gibi toplu icra ve akustik etkileşim gerektiren derslerin yapılamamasından duyduğu rahatsızlığı dile getirmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik metaforik algıları, uzaktan eğitim sürecine ve müzik alanı bağlamında bu sürece ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırma bulguları, alan yazındaki benzer çalışmalarla birlikte ele alınarak bu bölümde tartışılmış, elde edilen sonuçlar doğrultusunda çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın metafor analizinden elde edilen bulgular, araştırma grubundaki müzik eğitimi öğrencilerinin uzaktan eğitime büyük ölçüde olumsuz, kısıtlayıcı ve yetersizlik anlamı yüklediğini göstermektedir. Öğrencilerin yarıya yakınının (%46,3) uzaktan eğitimi "telleri olmayan bir gitar", "yaprakları dökülmüş ağaç" veya "dilsiz birinin sağır birine bir şeyler anlatmaya çalışması" gibi metaforlarla ifade etmesi; müzik eğitiminin özünü oluşturan çalgı icrası, akustik geri bildirim ve birebir etkileşim unsurlarının dijital ortamda aktarılamamasından kaynaklanan zorlukları somutlaştırdığı söylenebilir. Benzer şekilde, öğrencilerin %23,9'unun uzaktan eğitimi "ev tipi cezaevi" veya "hapishane" gibi kavramlarla betimlemesi; pandeminin zorunlu kıldığı kapanma süreçlerinin ve mekânsal tecridin öğrenciler üzerinde yarattığı psikolojik baskıyı ve izolasyon hissiyatını yansıtmaktadır. Alan yazında genel eğitim alanındaki öğretmen adayları veya öğrencilerle yapılan bazı metafor çalışmalarında (Demirbilek, 2021; Kaleli Yılmaz ve Güven, 2015) uzaktan eğitimin esneklik ve fırsat sunan yönleri ön plana çıkabilmekteyken, bu çalışmada müzik gibi özel yetenek ve uygulama gerektiren bir disiplinde olumsuz algıların (Yetersizlik, Verimsizlik ve Keyifsizlik) öne çıkması dikkat çekicidir. Aydınlı Gürler ve Kılıç (2021) ile Topalak (2022) tarafından yürütülen güncel çalışmalarda da sırasıyla sanat/tasarım bölümü öğrencilerinin ve müzik öğretmeni adaylarının piyano gibi uygulamalı derslere yönelik olumsuz zihinsel imgeler ve metaforlar geliştirdikleri görülmüştür. Sarıkaya (2021) tarafından yürütülen çalışmada da müzik eğitimi öğrencileri, uzaktan eğitimin teorik dersler için bazı kolaylıklar sunduğunu, ancak çalgı eğitimi, ses aktarımı ve birebir etkileşim gerektiren uygulamalı derslerde yetersiz kaldığını ve teknik altyapı sorunları nedeniyle verimin düştüğünü ifade etmişlerdir. Bu durum, müzik eğitiminin kendine has akustik ve pratik dinamiklerinin uzaktan eğitim süreçleriyle tam olarak bağdaşmadığına yönelik katılımcılarda güçlü bir algı olduğunu düşündürmektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri incelendiğinde; sürecin zaman ve mekân esnekliği, konfor (%17,1) ve ders kayıtlarının tekrar izlenebilmesi (%13) gibi avantajlar sunduğu kabul edilmektedir. Ancak dezavantajlar boyutu ele alındığında, genel eğitim süreçlerinde dahi uygulama/enstrüman eksikliği (%14,6) ve akademik yetersizlik (%10,6) gibi unsurların ön plana çıkması, acil uzaktan öğretim süreçlerinin pedagojik altyapı eksikliklerine dikkat çekmektedir. Nitekim sadece müzik alanında değil, genel sanat ve temel tasarım gibi diğer uygulamalı eğitim disiplinlerini inceleyen araştırmalarda da (Dilmaç, 2020; Kahraman, 2020) teorik bilgi aktarımı sağlansa bile uygulamaya dayalı becerilerin uzaktan eğitimle kazandırılmasında ciddi kısıtlılıklar yaşandığı tespit edilmiştir.

Müzik eğitimi alanı özelinde uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşler incelendiğinde ise uzaktan eğitimin sorunları öne çıkmaktadır. Öğrencilerin %43 gibi büyük bir oranla en temel sorunu uygulama ve enstrüman aktarım eksikliği olarak belirtmesi, çalgı eğitiminde hayati önem taşıyan gösterip yaptırma tekniğinin çevrimiçi platformlardaki ses gecikmeleri ve görüntü kısıtlamaları yüzünden işlevsizleştiği algısını yansıtmaktadır. Bu sonuç, pandemi sürecinde uzaktan sanat ve müzik eğitimi veren eğitmen ve öğrencilerin en çok ses gecikmeleri, senkronizasyon problemleri ve birebir uygulama eksikliği nedeniyle dezavantaj yaşadığı vurgulandığı araştırmalarla paralellik göstermektedir (Bizeviciene ve Bizeviciute, 2023; Palau vd., 2020; Pratama ve Surahman, 2020; Shaw ve Mayo, 2022). Nitekim uzaktan eğitim sürecinde yürütülen konservatuvar ve genel çalgı (Atik Kara ve Kara, 2023; Özer ve Ustun, 2020), piyano (Çağlak Eker, 2022; Topalak, 2022), keman (Kesendere vd., 2020; Okan, 2024; Sakarya ve Zahal, 2020) ve flüt (Sakin, 2021) ile ses eğitimi (Ersoydan, 2023) derslerinde sistem işlerliğine yönelik hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının (Akyürek, 2020; Bolat ve Akıncı, 2020) ciddi teknik ve pedagojik aksaklıklar yaşadığı belirtilmektedir. Benzer şekilde, müzik eğitimi bölümü öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecindeki mesleki ve pratik deneyimlerini inceleyen çalışmalar da sürecin özellikle uygulama derslerinde verimsiz geçtiğini, MEB EBA platformu gibi altyapılarda veya özel müzik kurslarında teknik eksikliklerin derinleştiğini ortaya koymaktadır (Aksoy vd., 2020; İnal vd., 2021; Sarıkaya, 2021; Sökezoğlu Atılgan ve Öztürk Ünsal, 2025; Yüksel ve Babacan, 2022).

Katılımcıların sürecin müzik eğitimi açısından hiçbir olumlu yönünün bulunmadığını (%26,6) ve koro, orkestra, oda müziği gibi toplu icra derslerinin yoksunluğunu (%7) ifade etmesi; uzaktan eğitimin müzik sanatının kolektif ve akustik doğasıyla bağdaşmadığını düşündüklerini göstermektedir. Bu durum, uluslararası literatürde de yankı bulmuş; müzik eğitimcileri uzaktan eğitimde yüz yüze ve işitsel bağın (relationality) zedelenmesinden ve müzik sanatının geleceğinden endişe duymuşlardır (Botstein, 2020; Daubney ve Fautley, 2020; de Bruin, 2021). Her ne kadar sınırlı bir kesim (%7,8) bireysel çalgı çalışmak için zaman esnekliği bulduğunu veya performans sınavı videolarını tekrar çekebilme rahatlığı (%6,3) yaşadığını belirtse de bu sürecin müzik alanı bağlamında çoğunlukla olumsuz deneyimlendiği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde Chen (2023), pandemi sonrası dönemde müzik eğitiminin dönüşümünü incelediği çalışmasında, dijital platformların teorik aktarımda esneklik sağladığını ancak çalgı ve toplu icra (koro/orkestra) süreçlerindeki pedagojik boşlukları tam olarak kapatamadığını belirtmiştir.

Sonuç olarak, araştırma bulguları uzaktan eğitimin kriz dönemlerinde zamansal ve mekânsal esneklik sağlayarak eğitimin sürekliliğine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Ancak sunulan bu avantajlara rağmen uzaktan eğitimin; uygulama, anlık işitsel etkileşim, akustik hassasiyet ve toplu icra dinamiklerine dayanan müzik disiplini bağlamında öğrenciler tarafından yetersiz ve verimsiz olarak algılandığı tespit edilmiştir. Katılımcıların ürettiği metaforlar ve sürece dair paylaştıkları görüşler, söz konusu deneyimin mesleki gelişimi olumsuz etkileyen ve ruhsal açıdan zorlayıcı bir süreç olduğuna işaret etmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve günümüz yükseköğretiminin dijitalleşme vizyonu doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

- Hibrit Modellerin ve Tersyüz Edilmiş Sınıf Yaklaşımının Yapılandırılması: Müzik eğitimi programlarında teorik dersler uzaktan eğitimle esnek bir şekilde desteklenebilirken; çalgı eğitimi, koro, orkestra ve oda müziği gibi uygulamalı derslerin kesinlikle yüz yüze ve kesintisiz bir biçimde yürütülmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte, olası zorunlu uzaktan eğitim süreçlerinde ya da harmanlanmış uygulamalarda, çalgı tekniklerinin farklı kamera açılarından çekilmiş yüksek çözünürlüklü asenkron video materyalleriyle desteklendiği, öğrencinin kendi hızında izleyip tekrar çalışabileceği tersyüz edilmiş sınıf (flipped classroom) modelleri müzik eğitimi için alternatif bir pedagojik yapı olarak entegre edilebilir.

- Teknolojik Altyapı ve Donanım Desteği: Çevrimiçi müzik eğitiminde yaşanan ses gecikmesi, yankı ve frekans kayıplarını en aza indiren, müzik aktarımına özel optimize edilmiş dijital yazılım ve donanımların (örn. yüksek kaliteli harici ses kartları, profesyonel mikrofonlar) kurumlar ve öğrenciler için erişilebilir olması sağlanabilir.

- Akademik ve Psikolojik Danışmanlık: Uzaktan eğitimin yarattığı izolasyon, motivasyon kaybı ve akademik gerileme hissiyle başa çıkabilmek adına öğrencilere yönelik rehberlik ve psikolojik destek mekanizmaları güçlendirilebilir.

- Gelecek Araştırmalar İçin: Farklı üniversitelerdeki müzik eğitimi öğrencileriyle daha geniş örneklemli ve karşılaştırmalı araştırmalar yapılarak; post-pandemi döneminde müzik eğitimine entegre edilen dijital araçların ve hibrit uygulamaların öğrenci başarısı ile mesleki beceriler üzerindeki uzun vadeli etkileri incelenebilir.

Kaynakça

Akçay, Ş. Ö., & Sürmeli, Ö. (2022). Güzel sanatlar lisesi müzik öğretmenlerinin Covid-19 pandemisi sürecindeki uzaktan eğitim hakkında görüşleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(2)*, 648-668. https://doi.org/10.21666/muefd.1009210

Aksoy, Y., Güçlü, O., & Nayir, A. E. (2020). Özel müzik kurslarının pandemi sürecindeki uzaktan eğitim durumları. *Milli Eğitim Dergisi, 49(1)*, 947-967. https://doi.org/10.37669/milliegitim.827709

Akyürek, R. (2020). The views of lecturers about distance music education process in the pandemic period. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches, 5 (13)*, 1790-1833. https://www.researchgate.net/publication/347588079_THE_VIEWS_OF_LECTURERS_ABOUT_DISTANCE_MUSIC_EDUCATION_PROCESS_IN_THE_PANDEMIC_PE#fullTextFileContent

Atik, A. D. (2020). Fen bilimleri öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı: Bir metafor analizi. *International Journal of Scholars in Education, 3(2)*, 148-170. https://izlik.org/JA34BF76AP

Atik Kara, D., & Kara, M. (2023). COVID-19 pandemisinin konservatuvardaki çalgı eğitimine yansımaları. *Firat University Journal of Social Sciences, 33(3)*, 1143-1158. https://doi.org/10.18069/firatsbed.1305010

Aydınlı Gürler, D., & Kılıç, Ö. (2021). Müzik bölümü ile tekstil ve moda tasarımı bölümü lisans öğrencilerinde metaforik algı olarak uzaktan eğitim. *Sanat Dergisi, 38*, 442-468. https://doi.org/10.47571/ataunigsfd.971395

Bizeviciene, G. G., & Bizeviciute, B. (2023). Challenges of distance learning in the context of music studies: The case of Lithuania. *International Journal of Membrane Science and Technology, 10(1)*, 709-717. https://doi.org/10.15379/ijmst.v10i1.2633

Bolat, M., & Akıncı, M. Ş. (2020, Ekim). *Müzik alanındaki öğretim elemanlarının COVID-19 süreçlerine ilişkin görüşleri* [Bildiri sunumu]. II. Uluslararası 29 Ekim Bilimsel Araştırmalar Sempozyumu, (ss. 312 -324) Ankara.

Botstein, L. (2020). The future of music in America: The challenge of the COVID-19 pandemic. *The Musical Quarterly, 102(4)*, 351-360. https://doi.org/10.1093/musqtl/gdaa007

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6(2)*, 1-23. https://doi.org/10.29065/usakead.777652

Cantürk, G., & Cantürk, A. (2021). İngilizce öğretmenlerinin Covid-19 küresel salgını sürecinde gerçekleştirdikleri uzaktan eğitim deneyimleriyle ilgili görüşlerinin metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS), 3 (1)*, 1-37. https://doi.org/10.35452/caless.2021.1

Chen, H. P. (2023). Exploring the transformative landscape of music education in the post-pandemic era: A focus on Taiwan. *Australian Journal of Music Education, 55(2)*, 15--1. https://search.informit.org/doi/10.3316/informit.T202404100001219061376052l

Çağlak Eker, T. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde çalgı eğitimi: piyano dersi sistem işlerliğine yönelik öğrenci görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi, 12(2)*, 624-636. https://doi.org/10.24315/tred.916027

Çivril, H., Aruğaslan, E., & Özaydın Özkara, B. (2018). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları: Bir metafor analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 8(1),* 39-59. https://doi.org/10.17943/etku.310168

Daubney, A., & Fautley, M. (2020). Editorial research: Music education in a time of pandemic. *British Journal of Music Education, 37(2)*, 107-114. https://doi.org/10.1017/S0265051720000133

de Bruin, L. R. (2021). Instrumental music educators in a COVID landscape: A reassertion of relationality and connection in teaching practice. *Frontiers in Psychology, 11:624717*, 1-12. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.624717

Demirbilek, N. (2021). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime ilişkin metaforik algıları. e-*Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12(1)*, 1-15. https://doi.org/10.19160/ijer.786303

Dilmaç, S. (2020). Students' opinions about the distance education to art and design courses in the pandemic process. *World Journal of Education, 10(3)*, 113-126. https://doi.org/10.5430/wje.v10n3p113

Ersoydan, M. Y. (2023). Uzaktan eğitim sistemi ile işlenen ses eğitimi derslerinin yeterliği hakkındaki öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *EDUCATIONE, 2(1)*, 54-66. https://doi.org/10.58650/educatione.1277117

İnal, İ., Sakarya, G., & Zahal, O. (2021). COVID-19 pandemi döneminde EBA platformunda gerçekleştirilen müzik derslerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Eurasian Journal of Music and Dance, (18)*, 232-253. https://doi.org/10.31722/ejmd.960092

Kaleli Yılmaz, G., & Güven, B. (2*015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 6(2)*, 299-322. https://doi.org/10.16949/turcomat.75936

Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 Salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi, 6(1)*, 44-56. https://doi.org/10.46641/medeniyetsanat.741737

Kaya, Z. (2002), *Uzaktan eğitim*. Pegem A Yayıncılık. http://www.jret.org/FileUpload/ds217232/File/uzaktanegitim.pdf.

Kazu, İ. Y., Bahçeci, F., & Kurtoğlu Yalçın, C. (2021). Öğretmenlerin koronavirüs pandemisi döneminde verdikleri uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları. *Firat University Journal of Social Sciences, 31(2)*, 701-715. https://doi.org/10.18069/firatsbed.814015

Kesendere, Y., Şenol-Sakin, A., & Acar, A.K. (2020). Educators' views on online/distance violin education at Covid-19 outbreak. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education, 1(1)*, 1-19. https://doi.org/10.29228/jiae.1

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. SAGE Pub.

Nikitina, L., & Furuoka, F. (2008). "A language teacher is like...": Examining Malaysian students' perception of language teacher through metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching, 5(2)*, 192-20-. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED509070.pdf

Okan, S. (2024). Öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sürecinde keman derslerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri. *EKEV Akademi Dergisi, 97*, 219-243. https://izlik.org/JA55JX98ZA

Özer, B., & Ustun, E. (2020). Evaluation of students' views on the COVID-19 distance education process in music departments of fine arts faculties. Asian Journal of Education and Training, 6(3), 556-568. https://doi.org/10.20448/journal.522.2020.63.556.568

Palau, R., Mogas, J., & Ucar, M. J. (2020). How Spanish music conservatories managed pedagogy during the COVID-19 pandemic?. Electronic Journal of Music in Education, 46, 108-124. https://doi.org/10.7203/LEEME.46.18110

Piji Küçük, D. (2020). Covid-19 salgını sürecinde müzik öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesi. The Journal of Social Sciences, 7(47), 19-40. https://doi.org/10.29228/SOBIDER.44497

Pratama, U. N., & Surahman, E. (2020, Ekim). Investigating student responses of online learning during the COVID-19 pandemic in performing art education. In 2020 6th International Conference on Education and Technology (ICET) (ss. 64-69). IEEE. https://doi.org/10.1109/ICET51153.2020.9276575

Saban, A. (2006). Functions of metaphor in teaching and teacher education: A review essay. Teaching Education, 17(4), 299-315. https://doi.org/10.1080/10476210601017386

Sağer, T. (2021). Pandemi döneminde sanat eğitimi. Medeniyet Sanat Dergisi, 7(2), 214-226. https://doi.org/10.46641/medeniyetsanat.1027880

Sakarya, G. & Zahal O. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan keman eğitimine ilişkin öğrenci görüşleri. Turkish Studies, 15(6), 795-817. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44504

Sakin, A. Şenol. (2021). Flute education in Turkey in the process of COVID-19 pandemic. Journal of Education in Black Sea Region, 6(2), 3-28. https://doi.org/10.31578/jebs.v6i2.230

Sarıkaya, M. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin müzik eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin görüşleri. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 27(46), 92-100. https://doi.org/10.32547/ataunigsed.835720

Seyhan, A., & Çelik, M. (2023). Pandemi sürecinde Türkiye'de eğitim alanında yapılan çalışmaların incelenmesi. International Journal of Social Sciences and Education Research, 9(4), 341-354. https://doi.org/10.24289/ijsser.1369306

Schmitt, R. (2005). Systematic metaphor analysis as a method of qualitative research. The Qualitative Report, 10(2), 358-394. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2005.1854

Shaw, R. D., & Mayo, W. (2022). Music education and distance learning during COVID-19: a survey. Arts Education Policy Review, 123(3), 143-152. https://doi.org/10.1080/10632913.2021.1931597

Sökezoğlu Atılgan, D. ve Öztürk Ünsal, Ü. (2025). Türkiye'deki güzel sanatlar liselerinde uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik öğrenci ve öğretmen görüşleri. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 34(2), 1105-1122. https://doi.org/10.35379/cusosbil.1499415

Şahin İzmirli, Ö. & Mısırlı Z. A. (2018, Ekim). Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları [Bildiri sunumu]. Uluslararası Necatibey Eğitim ve Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi, Cilt: IV, 471-479. Balıkesir.

Tompkins, P., & Lawley, J. (2002). The mind, metaphor and health. Positive Health, 78, 9-12. https://www.positivehealth.com/article/mind-matters/the-mind-metaphor-and-health

Topalak, Ş. (2022). Metaphorical perceptions of music teacher candidates about piano lessons in the online education process of the pandemic period. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET, 21(4)*, 30-42. https://eric.ed.gov/?id=EJ1365499

Váradi, J., Radócz, J. M., Mike, Á., Óváry, Z., & Józsa, G. (2024). Lessons from the COVID pandemic in music education the advantages and disadvantages of online music education. *Heliyon, 10*(15), Article e35357. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e35357

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Yılmaz, H., Sakarya, G., Gayretli, Ş., & Zahal, O. (2021). Covid-19 and online music education: A qualitative study on the views of preschool teacher candidates. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, (28)*, 283-299. https://doi.org/10.14689/enad.28.12

Yolcu, H. H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(4)*, 237-250. https://izlik.org/JA47CE97GP

Yumbul, E. (2021). *Liselerde görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
Yükseköğretim Kurulu. (2020). Küresel salgında yeni normalleşme süreci. https://www.yok.gov.tr/documents/documents/68f0b12305765.pdf

Yüksel, G., & Babacan, E. (2022). Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlik uygulaması deneyimi. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty, 64*, 319-349. https://doi.org/10.21764/maeuefd.1088124